

Utrecht, 13 mei 2025

Ref.nr: 009.2025/RJAR-je

Betreft: Reactie consultatie implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet

Geachte heer Heinen,

Hierbij reageert de NVVK, de vereniging van financiële hulpverleners, op het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn (EU) 2023/2225 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten (CCDII).

Bijzondere positie Nederlandse kredietbanken

De NVVK omarmt de expliciete omschrijving van de grote maatschappelijke rol van kredietbanken in de schuldhulpverlening in Nederland. Terecht wordt in de Memorie van Toelichting (MvT) opgemerkt dat kredietbanken een dubbelrol hebben, waarin ze kredietverstrekker zijn én inwoners professioneel begeleiden en helpen met hun schulden. Tegelijkertijd zijn kredietbanken ook onderdeel van de gemeente die vaak optreden als schuldeisers en in de zin van de CCDII dus nog een dubbelrol vervullen. Het verstrekken van krediet is slechts een middel, het doel is het bereiken van een oplossing voor financiële moeilijkheden, zonder winstoogmerk en met aandacht voor de fatsoenlijke levensstandaard. Zoals ook beoogd wordt in overweging 81 van de preambule van de CCDII.

Artikel 14 lid 1 CCDII botst mogelijk met de huidige uitvoeringspraktijk van gemeentelijke kredietbanken. Kredietbanken bieden veelal een totaalpakket van schuldhulpverlening. Dat kan in de praktijk betekenen dat verschillende overeenkomsten worden afgesloten met een hulpvrager zoals bijvoorbeeld een schuldregelings-, stabilisatie-, krediet- en/of budgetbeheerovereenkomst. Deze overeenkomsten vinden hun oorsprong bij voorkeur in de beschikking op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De kredietbanken baseren zich hierin op de lokale beleidsregels zoals opgesteld op grond van de Wgs. In het licht van het wetsontwerp kan dit worden gezien als 'koppelverkoop'. Er is een expliciet verbod opgenomen in een nieuw artikel 7:60a BW. In de MvT is echter geen rekening gehouden met de consequentie van deze bepaling uit de CCDII. Deze consequenties belemmeren effectieve hulpverlening.

De positie van kredietbanken is geregeld in de Wft (art. 4:36 en 4:37 Wft). Deze positie verandert niet en daardoor wordt de CCDII richtlijn na implementatie ook van toepassing verklaard op gemeentelijke kredietbanken. Zoals hierboven aangegeven achten onze kredietbanken dat onwenselijk. De kredietbanken zijn onderworpen aan lokaal toezicht en gedeeltelijk uitgezonderd van eisen uit de Wft. De regels uit Boek 7 BW lijken onverkort van toepassing en daarom heeft deze implementatie ook direct effect voor kredietbanken. De oproep is daarom om de uitzondering voor gemeentelijke kredietbanken (uit art. 4:37Wft) nu explicieter op te nemen. Kredietbanken blijven onderdeel van de CCDII richtlijn in hun hoedanigheid als schuldadviesdienst.

Verruim de definitie van schuldadviesdiensten

Voor de definitie van schuldadviesdiensten is in het wetsontwerp gekozen voor een verwijzing naar artikel 47 van de Wet op het consumentenkrediet (Wck), dat toeziet op schuldbemiddeling. De NVVK pleit voor een ruimere interpretatie van schuld- en adviesdiensten conform de definitie van artikel 3 sub 22 CCDII. In die definitie is nadrukkelijk ingezet op onafhankelijke individuele bijstand van technische, juridische of psychologische aard. Onze leden werken hard aan schuldhulpverlening die bijdraagt aan een duurzame financiële gezondheid van hulpvragers. Die hulp is het meest effectief wanneer er naast het regelen van schulden, ook aandacht is voor het inrichten van begeleiding en nazorg. Dit sluit aan op de afspraken die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de VNG, Divosa en de NVVK hebben gemaakt over de basisdienstverlening. Tevens blijkt dit ook uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) van afgelopen jaar naar een beter werkende schuldenketen. In de praktijk wordt al de beweging gemaakt die past bij artikel 3 sub 22 CCDII, maar het zou beter passen als dit terug te lezen is in de gekozen definitie van schuldadviesdiensten.

De NVVK signaleert tevens dat deurwaarders, die zowel gerechtelijk als minnelijk incasseren, voor kredietverstrekkers op grond van de wet ook nog een derde pet kunnen opzetten; die van schuldbemiddeling. Zakelijke, gerechtelijke en hulpverleningstaken overlappen elkaar. Zij mogen onder artikel 48 van de Wck wél schuldbemiddeling uitvoeren en kunnen ook opereren met een winstoogmerk. Echter bepaalt artikel 36 lid 1 CCDII dat dit slechts tegen beperkte kosten voor de consument mag. Dit is niet terug te vinden in het wetsontwerp en zal moeten worden toegevoegd in het voorgestelde artikel 7:68a BW. Wat de NVVK betreft gaat de voorkeur uit naar een aanpassing van artikel 48 Wck. De botsende belangen brengen als risico dat de borging van de fatsoenlijke levensstandaard niet de hoogste prioriteit is. De NVVK ziet liever een interpretatie van schuld- en adviesdiensten die niet enkel gestoeld is op een verwijzing naar art. 48 Wck, maar die de doelen en uitvoering van de CCDII centraal heeft staan.

Koop nu, betaal later

De NVVK verwelkomt dat de ‘koop nu, betaal later’ diensten onder de reikwijdte van de CCDII vallen. Het principe van deze betaalwijze, pas betalen na ontvangst, is in de kern niet onwenselijk. Tegelijkertijd zien onze leden dagelijks in de praktijk dat deze kredieten steeds vaker voorkomen in schuldenlijsten. Een schuld is met ‘koop nu, betaal later’ snel gemaakt. En deze schuld loopt snel op, mede door de ontzettend hoge vergoedingen bij gemiste betalingen. Deze problematiek is slechts een symptoom. Onze schuldhulpverleners zien dagelijks dat de groep mensen, die deze vorm van krediet gebruikt om het einde van de maand te halen, groeit. Dit ziet de NVVK als een zeer risicovolle inzet van kredietverlening. Het ‘niet kunnen betalen’ mag nooit een verdienmodel worden. Hoe gaat het ministerie hierop toezien?

Registratieplicht

Het is goed om te zien dat de ‘koop nu, betaal later’-kredieten onder de registratieplicht vallen. Dit zal in de praktijk bijdragen aan het voorkomen van problematische schulden en aan het beschermen van financieel kwetsbare consumenten tegen overkreditering. Tegelijkertijd zijn we benieuwd hoe deze registratie in de praktijk vorm krijgt.

De NVVK maakt zich zorgen dat met de huidige manier van kredietregistratie, de ‘koop nu, betaal later’ schulden een blinde vlek blijven. Dat komt allereerst door het minimum registratiebedrag, waarmee kleine aankopen met deze betaalwijze onder de radar blijven. Juist een stapeling van kleine aankopen, bij verschillende kredietaanbieders, kan leiden tot grote financiële problemen.

Bovendien worden deze schulden vaak verergerd door hoge incassokosten, welke niet aan de voorkant worden geregistreerd. De voorwaarden en invulling van de registratieplicht die voortvloeit uit de CCDII worden wettelijk geregeld in het Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie. Eerder reageerden we al op een consultatie daarvoor. Wij vragen het ministerie van Financiën om dit wetsvoorstel prioriteit te geven, aangezien het nauw verbonden is met de implementatie van deze richtlijn.

Speciale aandacht voor minderjarige en jongeren

De NVVK is blij om te lezen dat Nederland verder wil gaan dan de Europese richtlijn, met een nationaal verbod op 'koop nu, betaal later' dienstverlening voor minderjarigen. Om de problematiek die ontstaat door kopen op afbetaling effectief terug te dringen, zijn nieuwe regels alleen echter niet voldoende. Juist jongeren zijn extra kwetsbaar voor de financiële problemen die kunnen ontstaan door gebruik van 'koop nu, betaal later'. Daarom is ook structurele inzet op financiële educatie nodig. De implementatie van de CCDII biedt hiervoor mooie kansen – benut die! Zodat jongeren in staat worden gesteld om verantwoord met verschillende kredietvormen om te gaan en weerbaar te zijn tegen nieuwe verleidingen.

De NVVK is vanzelfsprekend altijd bereid haar reacties nader toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Renate Richters

Renate Richters
Voorzitter NVVK